

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту розпорядження голови облдержадміністрації
”Про внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації
від 27.11.08 № 775”

Аналіз регуляторного впливу до проекту розпорядження голови облдержадміністрації ”Про внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації від 27.11.08 № 775” щодо встановлення граничних торговельних надбавок (націнок) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, розроблений відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року № 1548 „Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)” (із змінами і доповненнями) та колективним зверненням фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність громадського харчування в навчальних закладах Закарпатської області.

I. Визначення проблеми, яку передбачається розв’язати шляхом державного регулювання

Проект розпорядження голови облдержадміністрації ”Про внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації від 27.11.08 № 775” підготовлено з метою упорядкування витрат на продукцію громадського харчування, що реалізується в навчальних закладах, недопущення необґрунтованого зростання цін, забезпечення доступу до харчування широкого кола учнів та студентів, а також дозволить урізноманітнити меню.

На сьогодні в області діє розпорядження голови облдержадміністрації “Про державне регулювання цін на продукцію громадського харчування у навчальних закладах”, яким встановлено граничну торговельну надбавку (націнку) на продукцію громадського харчування, власного виробництва, що реалізується суб’єктами господарювання незалежно від організаційно-правової форми і форм власності в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, *у розмірі до 30 відсотків та до 10 відсотків* до ціни виробника на продукцію інших товаровиробників (здобно-булочні, кулінарні та кондитерські вироби і напівфабрикати, виготовлені іншими підприємствами громадського харчування, морозиво, ягоди і фрукти свіжі, каву і кавові напої, безалкогольні напої, мінеральні і фруктові води, соки та інші покупні товари), що не піддаються кулінарній обробці.

Ціни реалізації виробів підприємства громадського харчування визначаються методом калькуляції. Розрахунок ціни реалізації виробу провадиться в калькуляційній карті. До калькуляційних карт вносяться тільки дані про сировинну (матеріальну) складову, тобто, винятково про витрату продуктів на приготування страв та кулінарних виробів, а сума нарахованої на сировину націнки має забезпечити покриття витрат підприємства та принести йому прибуток.

Обґрунтування необхідності перегляду рівня граничних торговельних надбавок (націнок), установлених розпорядженням голови Закарпатської обласної державної адміністрації від 27.11.08 № 775, проводилось відповідно до наданих фінансових документів фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність громадського харчування в навчальних закладах області.

Пропозиція щодо перегляду торговельних надбавок (націнок) на продукцію громадського харчування розглядалася 06 березня 2020 року на засіданні обласної комісії з цінових питань.

Результатом аналізу наданих документів фізичних осіб-підприємців, які звернулися до облдержадміністрації свідчить про відсутність реальних резервів для зниження вартості продукції власного виробництва та покупних товарів за рахунок установленого граничного рівня торговельної надбавки. Установлені відповідно до розпорядження голови Закарпатської обласної державної адміністрації від 27.11.08 № 775 рівні граничних торговельних надбавок (націнок) не відшкодовують їх витрати, так як за цей період (з 2008 року) суттєво збільшилися тарифи на енергоносії, ціни на продовольчі товари, орендну плату, зросла середня заробітна плата і в свою чергу збільшилися відрахування ФОПами до бюджетів.

Відсутність перегляду торговельних надбавок (націнок) на продукцію призведе до постійних збитків підприємств громадського харчування (ФОП), що, у свою чергу, негативно вплине на якість забезпечення харчуванням учнів загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах. За таких умов виникне необхідність покриття збитків з обласного бюджету. Аналіз граничних рівнів торговельних надбавок (націнок), установлених у регіонах України, показав, що в Закарпатській області найнижчі рівні торговельних надбавок (націнок) на продукцію громадського харчування.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни		+
Держава	+	
Суб'єкти господарювання, у тому числі суб'єкти малого підприємництва	+	

Врегулювання зазначених проблемних питань не може бути здійснено за допомогою:

ринкових механізмів, оскільки такі питання регулюються нормативно правовими актами;

за умов випереджаючого зростання вартості соціально важливих товарів та послуг, у порівнянні із збільшенням доходів населення, вільні ціни на продукцію громадського харчування не враховують колективні економічні та соціальні інтереси, що породжує негативні наслідки для суспільства в цілому.

Результати аналізу господарської діяльності суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері громадського харчування області свідчать про відсутність реальних резервів до зниження вартості продукції власного виробництва за рахунок зниження граничного рівня торговельної надбавки (націнки) громадського харчування. Застосований рівень націнки не покриває власні витрати обстежених суб'єктів господарювання/фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність громадського харчування в навчальних закладах Закарпатської області.

Таким чином, є цілком доцільним і необхідним внесення змін до розпорядження голови Закарпатської обласної державної адміністрації від 27.11.08 № 775 та встановлення граничних торговельних надбавок (націнок) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах:

на продукцію власного виробництва – у розмірі до 40 відсотків до ціни закупівлі (придбання) сировини і продовольчих товарів, які використовуються для її виготовлення, включаючи кулінарні, кондитерські вироби та напівфабрикати;

на продукцію інших товаровиробників (здобно-булочні, кулінарні та кондитерські вироби і напівфабрикати, виготовлені іншими підприємствами громадського харчування, морозиво, ягоди і фрукти свіжі, каву і кавові напої, безалкогольні напої, мінеральні і фруктові води, соки та інші покупні товари), що не піддаються кулінарній обробці, – у розмірі до 15 відсотків до ціни виробника”.

II. Цілі державного регулювання

Цілями прийняття цього проекту розпорядження є забезпечення виконання державної політики ціноутворення, дотримання належного рівня соціального захисту споживачів продукції громадського харчування, ефективного витрачання бюджетних коштів та забезпечення беззбиткової діяльності суб'єктів господарювання.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення встановлених цілей

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1 Залишення існуючої ситуації без змін	Збитковість підприємств громадського харчування (ФОП) та закриття шкільних їдалень. Не вживати заходів для вирішення проблеми, призведе до заглиблення існуючої проблеми і у жодному разі не сприятиме її вирішенню, адже постанова Кабінету Міністрів України від 25.12.96 №1548 „Про встановлення повноважень

	органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)” (із змінами і доповненнями) має обов'язковий для виконання характер
<i>Альтернатива 2</i> Застосування ринкових механізмів	Ринковий механізм, тобто, вільне ціноутворення на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, без втручання органів виконавчої влади суперечитиме вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 № 1548 “Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)” (із змінами і доповненнями) в частині незастосування обласними державними адміністраціями наданих повноважень.
<i>Альтернатива 3</i> Прийняття проекту регуляторного акту	Збільшення граничних торговельних надбавок (націнок) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, відповідно до повноважень облдержадміністрації, наданих постановою Кабінету Міністрів України від 25.12.1996 № 1548 “Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)” (із змінами і доповненнями) вмотивує суб'єктів господарювання (ФОПів) до розширення виробництва, впровадження енергозберігаючих та екологічних технологій та урізноманітненню меню в їдальнях закладів освіти.

У зв'язку з цим, для вирішення проблеми пропонується затвердження граничних торговельних надбавок (націнок) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах у запропонованому проектом розпорядження розмірі.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

2.1. Оцінка впливу на сферу інтересів держави:

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
<i>Альтернатива 1</i> Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Не потребує матеріальних витрат, не забезпечується досягнення поставленої

		мети
<i>Альтернатива 2</i> Застосування ринкових механізмів	Забезпечення виконання чинного законодавства	Не потребує матеріальних витрат
<i>Альтернатива 3</i> Прийняття проекту регуляторного акту	1. Стимулювання суб'єктів господарювання (ФОПів) до розширення виробництва; 2. Реалізація державної політики у сфері ціноутворення та регулювання цін; 3. Зміцнення довіри до влади за рахунок прозорості дій; 4. Розвиток чесної конкуренції;	Не потребує матеріальних витрат

2.2. Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання великого підприємства, що виникають внаслідок дії регуляторного акта, не розраховується, оскільки сфера впливу регуляторного акта поширюється тільки на суб'єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців.

За даними головного управління ДПС у Закарпатській області станом на 01.01.2020 року в області здійснювали діяльність та сплачували податки 51521 суб'єкт господарювання – фізичних осіб-підприємців, з них 695 осіб здійснювали діяльність у сфері громадського харчування в закладах освіти області, що складає 1,2 відсотка загальної кількості суб'єктів господарювання.

За даними головного управління статистики у Закарпатській області станом на 01.01.2019 року кількість суб'єктів господарювання – юридичних осіб в області складає 6424 одиниць.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання, що виникають внаслідок дії регуляторного акта не розраховується, оскільки сфера впливу регуляторного акта поширюється на 695 суб'єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців (питома вага яких у зальній кількості суб'єктів господарювання складає 1,2 відсотка).

Відповідно до пункту 8 Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11 березня 2004 року № 308, розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва проводиться у

разі, коли питома вага суб'єктів малого підприємництва у зальній кількості суб'єктів господарювання, на які впливає проблема, перевищує 10 відсотків.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
<i>Альтернатива 1</i> Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Збиткова діяльність суб'єкта господарювання – фізичних осіб – підприємців.
<i>Альтернатива 2</i> Застосування ринкових механізмів	Відсутні	Необхідність користування кредитними ресурсами – позика у фінансових установах, банках. Повернення високих відсоткових ставок за залученими кредитами банків, закриття
<i>Альтернатива 3</i> Прийняття проекту регуляторного акта	1. Встановлення торговельних надбавок (націнок) у відповідність до економічно-обґрунтованих витрат; 2. Впровадження енергозберігаючих та екологічних технологій; 3. Урізноманітнення та забезпечення якісного меню в їдальнях закладів освіти	Відсутність можливості швидко змінювати рівень торговельних надбавок (націнок) у разі зростання мінімальної заробітної плати, тарифів на комунальні послуги, що складають собівартість страв

Зазначена форма державного регулювання не має альтернатив, оскільки відповідно до статті 5 Закону України “Про ціни і ціноутворення” Кабінет Міністрів України у сфері ціноутворення здійснює державне регулювання цін, визначає повноваження органів виконавчої влади щодо формування, встановлення та застосування цін. Постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року №1548 “Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)” (із змінами і доповненнями) обласні державні адміністрації регулюють (встановлюють) граничні торговельні надбавки (націнки) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах.

Отже, за вирішення проблеми приймається встановлення для всіх суб'єктів господарювання граничні торговельні надбавки (націнки) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, запропоновані проектом розпорядження голови облдержадміністрації ”Про внесення змін до

розпорядження голови облдержадміністрації від 27.11.08 № 775” у Закарпатській області у економічно обґрунтованому розмірі. У разі встановлення державних регульованих цін на товари у розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, статтею 15 Закону України “Про ціни і ціноутворення” визначено гарантії, що надаються суб’єктам господарювання під час державного регулювання цін, а саме:

“Стаття 15. Гарантії, що надаються суб’єктам господарювання під час державного регулювання цін

1. Кабінет Міністрів України, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які встановили державні регульовані ціни на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, зобов’язані відшкодувати суб’єктам господарювання різницю між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів.

2. Установлення Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування державних регульованих цін на товари в розмірі, нижчому від економічно обґрунтованого розміру, без визначення джерел для відшкодування різниці між такими розмірами за рахунок коштів відповідних бюджетів не допускається і може бути оскаржено в судовому порядку”.

Запропонований спосіб відповідає діючому законодавству, а також дозволить стабілізувати фінансовий стан суб’єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців, забезпечити безперебійне якісне та безпечне харчування учнів загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів та щорічно передбачати кошти в міських бюджетах на пільгове харчування учнів шкіл.

Затвердження цього регуляторного акта забезпечить досягнення встановлених цілей, починаючи з дня його прийняття тобто з 1 січня 2021 року.

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
<i>Альтернатива 1</i> Залишення існуючої ситуації без змін	1	Не сприяє розв’язанню визначеної проблеми
<i>Альтернатива 2</i> Застосування ринкових механізмів	1	Не сприяє розв’язанню визначеної проблеми і

<i>Альтернатива 3</i> Прийняття проекту регуляторного акта	3	Відповідність вимогам діючого законодавства
---	---	---

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
<i>Альтернатива 1</i> Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Додаткові витрати, збиткова діяльність суб'єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців	При прийнятті даної альтернативи проблема, яку передбачається розв'язати, продовжуватиме існувати
<i>Альтернатива 2</i> Застосування ринкових механізмів	Відсутні	Приведе до неконтрольованого зростання цін у системі громадського харчування навчальних закладів	При прийнятті даної альтернативи проблема, яку передбачається розв'язати, продовжуватиме існувати
<i>Альтернатива 3</i> Прийняття проекту регуляторного акта	Дозволить стабілізувати фінансовий стан суб'єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців; забезпечити безперебійне якісне та безпечне харчування учнів загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів	Витрати часу на: - калькулювання вартості страв; - складання калькуляційних карток; - складання та затвердження меню	Сприяє досягненню цілей регулювання, відповідає вимогам чинного законодавства України. Запровадження чіткого та прозорого механізму регулювання торговельних надбавок (націнок). Покращення результатів фінансово-господарської діяльності та створення

			передумов для забезпечення безперебійного якісного та безпечного харчування. Встановлення торговельних надбавок (націнок) у відповідність до економічно-обґрунтованих витрат.
--	--	--	---

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
<i>Альтернатива 1</i> Залишення існуючої ситуації без змін	Причиною відмови від даної альтернативи є те, що вона не сприятиме вирішенню проблеми, а тільки поглибить її	X
<i>Альтернатива 2</i> Застосування ринкових механізмів	Причиною відмови від даної альтернативи є те, що вона не сприятиме вирішенню проблеми, а тільки поглибить її. Призведе до неконтрольованого зростання цін	X
<i>Альтернатива 3</i> Прийняття проекту регуляторного акта	Покращення результатів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність з реалізації послуг громадського харчування у навчальних закладах області, створення умов для забезпечення безперебійного якісного та безпечного харчування учнів та студентів в закладах освіти області	Підвищення тарифів на комунальні послуги, розміру мінімальної заробітної плати тощо і розмір встановлених торговельних надбавок (націнок) буде переглядатися

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Вищезазначену проблему планується розв'язати шляхом внесення змін до розпорядження голови облдержадміністрації від 27.11.08 № 775, щодо збільшення граничних торговельних надбавок (націнок) на продукцію громадського харчування, що реалізується в загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах, яке підлягає оприлюдненню в засобах масової інформації, на офіційному веб-сайті Закарпатської обласної державної адміністрації в мережі Інтернет за адресою: www.carpathia.gov.ua (в підрозділі “Проекти регуляторних актів” розділу ”Регуляторна політика” Економічного блоку). Запропоноване проектом регуляторного акту регулювання, є варіантом, що забезпечить безперебійне якісне та безпечне харчування учнів загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладів, безбиткової діяльності суб'єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність з реалізації послуг громадського харчування та урізноманітнити меню в їдальнях навчальних закладах освіти області.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

В результаті прийняття регуляторного акту очікуються такі позитивні фактори, як:

впровадження нових технологій приготування їжі та форм обслуговування учнів загальноосвітніх, професійно-технічних і вищих навчальних закладів

ефективне витрачання бюджетних коштів;

забезпечення безбиткової роботи суб'єктів господарювання;

урізноманітнення меню в їдальнях у загальноосвітніх, професійно-технічних та вищих навчальних закладах;

розширення асортименту вільного вибору страв, виробів власного виробництва;

створення умов для організації якісного, збалансованого та доступного харчування учнів та студентів.

Контроль за додержанням вимог регуляторного акта в частині дотримання державної дисципліни цін, правомірності формування, встановлення та застосування цін на продукцію громадського харчування у

навчальних закладах, буде здійснюватись органами державного контролю (нагляду), відповідно до Законів України “Про ціни та ціноутворення”, “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” та інших нормативно-правових актів.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Термін дії запропонованого регуляторного акту не обмежений.

Перегляд положень даного проекту, його скасування, відміна чи внесення до нього змін здійснюватиметься у відповідності з вимогами Закону України “Про засади регуляторної політики у сфері господарської діяльності” та постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 1996 року № 1548 „Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)” із внесеними змінами та доповненнями.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Показники результативності регуляторного акта є:

розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів – дія акта не має прямого впливу на розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів;

кількість суб’єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців, на яких поширюватиметься дія акта (695 осіб) – передбачається збереження існуючої кількості, оскільки організація харчування учнівської молоді є одним із основних завдань органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

розмір коштів і час, що витратимуться суб’єктами господарювання – фізичними особами-підприємцями, пов’язаними з виконанням вимог акта – впровадження даного регуляторного акта не створює додаткових матеріальних, часових або інших витрат для його виконавців, оскільки передбачається достатній для беззбиткової діяльності розмір торговельних надбавок (націнок), що забезпечують водночас доступність громадського харчування учнів та студентів;

рівень поінформованості суб’єктів господарювання – фізичних осіб-підприємців щодо основних положень акта – достатній: проект регуляторного акта разом з аналізом регуляторного впливу та повідомлення про його оприлюднення розміщено на офіційному сайті Закарпатської обласної державної адміністрації, після прийняття проекту розпорядження його буде опубліковано в установленому законодавством порядку.

Питома вага суб’єктів малого підприємництва (фізичних осіб-підприємців, які здійснюють діяльність у сфері громадського харчування) у загальній кількості суб’єктів господарювання, на яких поширюється регулювання, складає всього 1,2 відсотка, тому не потрібно здійснювати

розрахунок витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва (Тест малого підприємництва (М - ТЕСТ)).

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта

Відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватись за такими періодами:

базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснено напередодні набрання чинності регуляторного акта шляхом збору пропозицій і зауважень та їх аналізу у відповідності до Методики відстеження результативності регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 року № 308 “Про затвердження методик проведення аналізу впливу та відстеження результативності регуляторного акта”;

повторне відстеження проводитиметься через рік з дня набрання чинності актом;

періодичне відстеження – один раз на три роки після повторного відстеження.

Проведення повторного та періодичного відстеження результативності регуляторного акта буде проводитись за допомогою моніторингових досліджень цін на споживчому ринку, аналізу результатів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, до яких запроваджено державне регулювання.

Відстеження здійснюватимуться Департаментом економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації.

Звіти про результативність дії акта по завершенню базового, повторного та періодичного відстежень оприлюднюються на офіційному сайті облдержадміністрації та/або в засобах масової інформації.

**В.о. директора департаменту
економічного розвитку і торгівлі
Закарпатської обласної
державної адміністрації**

Галина РУСНАК